

Program polityki prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim „TAKrodzina.pl”

I. Rodzina – dobro wspólne

W Polsce mamy obecnie do czynienia z kryzysem rodziny i związanym z tym niskim przyrostem naturalnym. Wpływ na to mają różnorodne czynniki. Obok trudnej sytuacji ekonomicznej, która determinuje często niechęć do zakładania rodziny i posiadania dzieci oraz niewystarczających działań w zakresie wsparcia rodzin w Polsce, należy również wymienić uwarunkowania społeczne i socjologiczne. Rodzina przestaje być postrzegana jako środowisko umożliwiające realizację własnych potrzeb i ambicji, dające poczucie bliskości, zaufania i wsparcia. Zakładanie rodziny i posiadanie dzieci utożsamiane jest z obciążeniami i szeregiem niekończących się obowiązków, będących w sprzeczności z możliwością samorealizacji, osiąganiem sukcesów i poczuciem satysfakcji jednostki. Wizerunek osoby odnoszącej sukcesy i zadowolonej z życia, kreowany w szczególności przez media, to wizerunek osoby młodej i samotnej, która jest dobrze sytuowana i nie jest ograniczana przez żadne zobowiązania.

Tymczasem rodzina jest fundamentem życia społecznego, szczególnym i przyjaznym środowiskiem, w którym jednostka realizuje najpełniej swoje potrzeby. Rodzina tworzy wspólnotę, w której kształtują się wartości, przekazywane są tradycje oraz buduje się pojęcie jedności i dbałości o wspólne dobro. Jest też miejscem wychowania do nowoczesnej i odpowiedzialnej demokracji. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, otoczona wsparciem w sytuacjach trudnych, daje gwarancje wychowania przyszłych pokoleń, które w sposób aktywny będą miały wpływ na przyszły rozwój społeczno-gospodarczy kraju.

Dlatego też Powiat Wołomiński, wychodząc naprzeciw potrzebom lokalnej społeczności, przystępuje do realizowania polityki prorodzinnej.

Polityka prorodzinna, w rozumieniu niniejszego opracowania, to stwarzanie odpowiednich warunków, a także podejmowanie różnorodnych działań mających na celu wszechstronne wsparcie rodzin mieszkających na terenie Powiatu Wołomińskiego, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych. Dotyczy to inicjatyw mających na

celu wzrost społecznej świadomości roli trwałego małżeństwa i rodziny oraz jego wpływu na rozwój społeczeństwa, jak również kształtowania i promowania pozytywnego wizerunku rodziny, przede wszystkim rodziny wielodzietnej.

Powiatowy program polityki prorodzinnej ma na celu podkreślenie i uświadomienie jak ważną rolę w społeczeństwie odgrywa rodzina i sukcesywne polepszanie warunków społecznych, kulturowych i ekonomicznych dla rodzin mieszkających na terenie Powiatu Wołomińskiego. Ważną przesłanką projektu jest odejście od rozumienia polityki rodzinnej jako sektora polityki socjalnej państwa, a zwrócenie uwagi na warunki rozwoju rodziny.

II. Polityka prorodzinna w Polsce na tle wybranych krajów europejskich

Polska, jako członek Unii Europejskiej, powinna czerpać z pozytywnych wzorców związanych z polityką prorodzinną realizowaną przez państwa Unii. Dlatego poniżej zostały przedstawione informacje dotyczące polityki prorodzinnej w wybranych krajach Unii Europejskiej, opracowane na podstawie przygotowanego przez Fundację Republikańską raportu nt. „Polityka prorodzinna w wybranych krajach Unii Europejskiej – przegląd stosowanych rozwiązań”.

Państwem o najbardziej hojnej i rozbudowanej, wśród krajów Unii Europejskiej, polityce prorodzinnej jest Francja, której polityka ta przyniosła wymierne efekty. Francuzom bowiem od lat 90-tych ubiegłego wieku udaje się utrzymywać wskaźnik dzietności na poziomie wyższym niż przeciętna w Europie i, co istotne, w stały sposób go zwiększać.

W ramach tradycyjnych rozwiązań w zakresie urlopów macierzyńskich (ojcowskich) i wychowawczych, na uwagę zasługuje to, że w czasie urlopu wychowawczego rodzicowi przysługuje zasiłek opiekuńczy w wysokości 560,40 euro miesięcznie. Ponadto w chwili urodzenia dziecka matce we Francji przysługuje jednorazowe świadczenie (becikowe) w wysokości 907,60 euro. Rodzicom z dwójką lub większą liczbą dzieci, niezależnie od osiąganego dochodu, przysługuje zasiłek na drugie wychowywane dziecko w wysokości 126,41 euro oraz na każde następne w wysokości 161,96 euro. Kwoty zasiłków ulegają podwyższeniu po osiągnięciu przez dzieci określonego wieku (11, 14 i 16 lat). Francja stosuje specyficzny system opodatkowania osób fizycznych biorący pod uwagę fakt funkcjonowania rodziny jako jednostki ekonomicznej. System ten przez zastosowanie tzw. kwot rodzinnych uwzględnia fakt, że rodziny wielodzietne ponoszą wyższe koszty utrzymania związane z wychowywaniem dzieci. Francja rozwinęła efektywny i odpowiadający potrzebom rodziców

system opieki nad dziećmi. Edukacja przedszkolna jest bezpłatna i obejmuje praktycznie wszystkie dzieci w wieku od 3 lat.

Kolejnym państwem Unii Europejskiej, w którym polityka prorodzinna daje pozytywne efekty jest Irlandia. Liczba ludności Irlandii od roku 1990 wzrosła według danych Eurostatu z nieco ponad 3,5 mln do niemal 4,5 mln (o prawie 28%). Również struktura wiekowa społeczeństwa jest bardzo korzystna – ponad 35% populacji ma mniej niż 25 lat, a jedynie około 10% więcej niż 65 lat. Irlandia ma najwyższy w Unii Europejskiej wskaźnik dzietności – wyniósł on w roku 2009 2,07 i w ciągu ostatnich lat systematycznie wzrastał. Urlop macierzyński przysługuje w Irlandii wszystkim matkom opłacającym składki na ubezpieczenia społeczne w łącznym wymiarze 42 tygodni. W okresie pierwszych 26 tygodni matce przysługuje zasiłek w wysokości 80% zarobków osiągniętych przed urodzeniem dziecka, nie mniej jednak niż 217,80 euro, nie więcej niż 260 euro tygodniowo. Najważniejszym świadczeniem pieniężnym związanym z wychowywaniem dzieci w Irlandii jest zasiłek przysługujący na każde dziecko poniżej lat 16 lub poniżej lat 18, o ile uczy się w pełnym wymiarze godzinowym. Według aktualnie obowiązujących stawek rodzice dziecka otrzymują: 140 euro zasiłku na dziecko w przypadku dwójki pierwszych dzieci, w przypadku trzeciego dziecka stawka wzrasta do 148 euro, zaś na każde kolejne rodzice otrzymują 160 euro. Pracujący rodzice o niewielkich dochodach są uprawnieni do pobierania dodatkowego zasiłku. Przyznanie tego zasiłku zależy od wysokości zarobków i liczby posiadanych dzieci. Limitem powyżej którego rodzic (rodzice) jednego dziecka nie będą mogli ubiegać się o świadczenie jest tygodniowy dochód 506 euro przypadający na rodzinę.

Węgry z kolei są przykładem kraju, który ze względu na trudną sytuację demograficzną podjął zdecydowane działania w zakresie polityki prorodzinnej. Charakteryzują się obecnie wysokim poziomem wydatków publicznych na rodzinę. Nawet przed wprowadzeniem ostatnich reform w systemie wsparcia rodziny z 2011 r., które istotnie zwiększyły środki publiczne transferowane do rodzin (przede wszystkim w postaci ulg podatkowych), Węgry według danych OECD przeznaczały na te cele kwoty osiągające ponad 3,3% PKB, co jest jednym z najwyższych wskaźników w Europie. Nakłady te uległy dalszemu zwiększeniu w ostatnich latach. Główne reformy poszły w kierunku znacznej podwyżki ulg podatkowych – 223 euro miesięcznie na pierwsze i drugie dziecko i 723 euro na kolejne. Na Węgrzech stałe świadczenia rodzinne wzrastają wraz z liczbą dzieci: 46 euro na pierwsze, 50 euro na drugie, 60 euro na trzecie. Ponadto różne formy urlopu wychowawczego

przysługują zarówno pracującym, jak i nie pracującym wcześniej rodzicom, mogą być wykorzystane również przez dziadków i przysługują do 8 roku życia dziecka.

Mając na względzie powyższe rozwiązania, należy stwierdzić, iż dotychczasowe działania w zakresie wsparcia rodzin w Polsce są niewystarczające, w szczególności biorąc pod uwagę dramatyczny spadek dzietności odnotowany w Polsce w ostatnim dwudziestolecu. Według danych GUS zawartych w materiale pt. „Podstawowe informacje o sytuacji demograficznej Polski w 2011 roku” niska liczba urodzeń nie gwarantuje - już od ponad 20 lat - prostej zastępowalności pokoleń, a od 1989 r. utrzymuje się okres depresji urodzeniowej. W 2010 r. współczynnik dzietności wyniósł niespełna 1,4, gdy jeszcze w 1990 r. był na poziomie 2, przy czym najbardziej korzystną sytuację demograficzną określa dzietność kształtująca się na poziomie 2,1-2,15

W ramach transformacji w Polsce przyjęte zostało błędne założenie, że posiadanie dzieci jest sprawą prywatną obywateli, co skutkowało nie wprowadzaniem rozwiązań z zakresu polityki prorodzinnej, funkcjonujących w innych krajach europejskich. Możliwość otrzymania wsparcia dopiero po znalezieniu się poniżej minimum biologicznego jest rozwiązaniem niezwykle kosztownym i nie przynoszącym dobrych rezultatów. Jak podaje dr. Paweł Wosicki w swym artykule „Polska na tle Europy – czyli dlaczego nie stać nas na dzieci” kwota przeznaczana na pomoc rodzinie z dziećmi na utrzymaniu wynosi w stosunku do PKB 0,76% i jest najniższa w Europie. Przeznaczanie tak niskich środków na wsparcie rodziny skutkuje tym, że zasięg ubóstwa wśród dzieci jest jednym z największych w Europie (według danych UNICEF podanych przez Centrum im. Adama Smitha w Raporcie „Koszty wychowania dzieci w Polsce 2012” Polska zajmuje 21 miejsce na 24 badane państwa pod względem liczby dzieci żyjących w ubóstwie – szacuje się, że 22% polskich dzieci żyje w biedzie). Stąd też m.in. pokusa opuszczenia kraju dla zapewnienia godnych warunków życia jest szansą coraz częściej realizowaną przez Polaków.

Statystyki są nieubłagane. W zakresie dochodowym, wg Raportu GUS „Sytuacja gospodarstw domowych w 2011 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych”, w najlepszej sytuacji znajdują się małżeństwa bez dzieci, których przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę wynosił w 2011 r. 1.743 zł, podczas gdy małżeństwa z dziećmi na utrzymaniu dysponowały dochodem 1.120 zł na osobę. W najgorszej sytuacji materialnej znajdują się małżeństwa posiadające troje i więcej dzieci na utrzymaniu, gdzie dochód rozporządzalny na osobę był w 2011 r. o 41,4% niższy niż średnia dla Polski ogółem i wynosił 719 zł. Sytuacja takich rodzin jest gorsza niż sytuacja rodzin samotnych matek lub ojców

z dziećmi na utrzymaniu, które dysponowały przeciętnym miesięcznym dochodem w wysokości 1.023 zł. Tak się dzieje pomimo ogromnego wysiłku zarobkowego rodziców. Rodzice wielodzietni w Polsce są spośród rodzin grupą statystycznie najwięcej zarabiającą, ale nie równoważy to obciążeń finansowych jakie ponoszą w związku z wychowywaniem większej liczby dzieci. Koszty wychowania dzieci, oszacowane przez Centrum im. Adama Smitha w Raporcie „Koszty wychowania dzieci w Polsce 2012”, wynoszą (do osiągnięcia dwudziestego roku życia) w przypadku jednego dziecka 176.000 zł., w przypadku dwójki dzieci 317.000 zł., a trójki dzieci 422.000 zł. To, jak to określił Stanisław Kluza, „podatek płacony dziećmi”, który nie jest uwzględniany w budżecie państwa i rzadko jest obecny w świadomości społeczeństwa.

W Polsce brak jest systemowych rozwiązań, które w sposób rzeczywisty wspierałyby rozwój rodziny. Podejmowane działania dotyczą wprawdzie różnych zagadnień w zakresie polityki rodzinnej, ale nie tworzą spójnego i kompleksowego systemu, dlatego też są ciągle niewystarczające. Natomiast świadczenia, które można zakwalifikować jako elementy polityki rodzinnej są dalece niewystarczające i w większości uzależnione od dochodów na członka rodziny. Ulga podatkowa na dziecko, która wynosi obecnie 1.112 zł rocznie, to niestety zbyt mało, oznacza bowiem, że rodzina z czwórką dzieci oszczędza na podatku niecałe 4.500 zł rocznie, a podobna rodzina na Węgrzech oszczędza dzięki ulgom podatkowym po przeliczeniu walut ok. 20.000 zł rocznie. Przy czym warto zauważyć, że, jak podaje Centrum im. Adama Smitha w ww. Raporcie „Koszty wychowania dzieci w Polsce 2012”, dla 95% polskich podatników 23% stawka VAT jest większym obciążeniem niż 19% stawka od dochodów osobistych.

III. Szacunkowe dane dotyczące rodzin w Powiecie Wołomińskim

Ogólna liczba ludności w Powiecie Wołomińskim na przestrzeni ostatnich lat, według danych GUS, sukcesywnie wzrasta i kształtuje się w następujący sposób:

Rok	2000 r.	2006 r.	2008 r.	2010 r.	2011 r.
Liczba ludności	184.089	203.749	210.307	217.323	222.492

Niestety brak jest całościowych i aktualnych danych statystycznych dotyczących liczby rodzin. Według danych z 2002 r. zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów

Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2008-2015, liczba rodzin kształtowała się następująco:

Powiat Wołomiński	Rodziny ogółem	Rodziny z trojgiem dzieci	Rodziny z czworgiem dzieci	Rodziny z pięciorgiem dzieci
	53.795	3.879	983	357

W związku z brakiem danych statystycznych dotyczących liczby rodzin na terenie Powiatu Wołomińskiego z ostatnich lat, w tym przede wszystkim rodzin wielodzietnych, liczbę tę oszacowano w oparciu o informacje podane przez parafie znajdujące się na terenie powiatu. Dane te są następujące:

Powiat Wołomiński	Rodziny ogółem	Rodziny z trojgiem dzieci	Rodziny z czworgiem dzieci	Rodziny z pięciorgiem dzieci
	64.700	3.980	950	350

Jak wynika z powyższych danych liczba mieszkańców powiatu stale się zwiększa – wzrost o ok. 38,5 tys. na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia, tj. o ok. 20%. W tym samym czasie wzrosła również liczba rodzin o ok. 11 tys., co także stanowi wzrost o ok. 20%. Analiza danych statystycznych wskazuje, że liczba rodzin wzrasta proporcjonalnie do wzrostu liczby mieszkańców. Inaczej jednak wygląda sytuacja w przypadku rodzin wielodzietnych, w których jest troje i więcej dzieci. Jak pokazują przytoczone dane liczba tych rodzin od lat pozostaje na tym samym poziomie i, mimo zwiększenia ogólnej liczby mieszkańców, w tym zakresie nic się nie zmienia.

IV. Uwarunkowania prawne

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) wśród wielu zadań realizowanych przez powiat wymienia również politykę prorodzinną.

W tym zakresie należy również odnieść się do najważniejszego aktu prawnego w Polsce - Konstytucji RP, która reguluje kwestie małżeństwa i rodziny odpowiednio w art.

18 i art. 71. Zgodnie z art. 18 małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Natomiast art. 71 stanowi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny, a rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.

Również w aktach prawa międzynarodowego znajdują się przepisy, które odnoszą się do szczególnej pozycji i konieczności ochrony małżeństwa i rodziny. Należy tu wymienić:

- 1) Powszechną Deklarację Praw Człowieka, w szczególności art. 16, zgodnie z którym *rodzina* jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i Państwa,
- 2) Europejską Kartę Społeczną Rady Europy, która stanowi, że rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju,
- 3) Kartę Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej, we wstępie do której czytamy, że rodzina, jako związek naturalny, pierwotny w stosunku do państwa czy jakiegokolwiek innej wspólnoty, posiada swoje własne, niezbywalne prawa.

V. Opracowanie programu

Rada Powiatu Wołomińskiego, mając na uwadze istotne znaczenie rodziny dla rozwoju społeczności lokalnej oraz różnorodność potrzeb rodzin mieszkających na terenie Powiatu Wołomińskiego, podjęła w dniu 24 maja 2012 r. Uchwałę Nr XVIII–179/2012 w sprawie opracowania powiatowego programu polityki prorodzinnej powierzając jej wykonanie Zarządowi Powiatu.

Wykonując powyższą uchwałę, Zarząd Powiatu, w ramach prac nad przygotowaniem programu zorganizował warsztaty robocze, których celem było zdefiniowanie problemów związanych z funkcjonowaniem rodzin w Powiecie Wołomińskim oraz określenie możliwych na poziomie lokalnym, przy uwzględnieniu kompetencji samorządu powiatowego, celów polityki prorodzinnej wraz wypracowaniem propozycji konkretnych działań. W spotkaniu warsztatowym brali udział przedstawiciele instytucji samorządowych oraz pozarządowych z terenu Powiatu Wołomińskiego. Kolejny etap prac obejmował pracę zespołu roboczego,

który w oparciu o wypracowane na warsztatach założenia opracował projekt Programu polityki prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim „TAKrodzina.pl”, zwany dalej Programem.

W celu uwzględnienia partycypacyjnego podejścia do rozwiązywania istotnych problemów społecznych dotyczących mieszkańców Powiatu Wołomińskiego projekt Uchwały Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie uchwalenia Programu polityki prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim „TAKrodzina.pl” skierowany został do konsultacji społecznych.

VI. Cele Polityki Prorodzinnej w Powiecie Wołomińskim

CEL GŁÓWNY: Tworzenie warunków do dbania o dobro, trwałość i wszechstronny rozwój rodziny, a także promowanie modelu rodziny z dziećmi i kształtowanie pozytywnego jej wizerunku.

CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA:

CEL 1. Wzrost społecznej świadomości roli trwałego małżeństwa i rodziny jako podstawy rozwoju społeczeństwa.

Działanie 1. Przeprowadzanie kampanii społecznej promującej rodzinę/macierzyństwo.

Obserwowane współcześnie zmiany form życia rodzinnego, zachowań dotyczących zawierania małżeństw i postaw prokreacyjnych oraz zmiany modelu rodziny wskazują m. in. na potrzebę stałego podkreślania roli i znaczenia rodziny i dzieci w społeczeństwie w różnych obszarach życia oraz potrzebę wzmacniania rodziców w postawie odpowiedzialnego rodzicielstwa.

Działanie 2. Przeprowadzenie kampanii społecznej promującej rodziny wielodzietne.

Rodziny wielodzietne bardzo często postrzegane są w sposób negatywny. Planowana kampania społeczna będzie miała na celu zmianę takiego wizerunku. Zostanie przedstawiona rola i znaczenie rodzin wielodzietnych dla rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Działanie 3. Wspieranie poradnictwa i szkoleń dla rodzin i chcących założyć rodzinę.

Istniejące formy instytucjonalnego poradnictwa rodzinnego są niewystarczające. Realizacja zadania obejmie rozszerzenie poradnictwa, m.in. poprzez prowadzenie warsztatów zwiększających kompetencje rodzin i chcących założyć rodzinę w zakresie ekonomii rodziny, edukacji finansowej, komunikacji w małżeństwie, rozwiązywaniu konfliktów, umiejętności wychowawczych itp.

Działanie 4. Opracowanie diagnozy sytuacji rodzin w Powiecie Wołomińskim.

Przygotowywanie niniejszego programu wykazało konieczność opracowania diagnozy sytuacji rodzin w Powiecie Wołomińskim, która opisywałaby całościowo stan rodzin, poczynając od liczby rodzin i stanu dzietności.

Działanie 5. Wspieranie rozwoju organizacji społecznych stawiających sobie za cel dobro rodziny.

Polityka prorodzinna to nie tylko zadanie instytucji państwowych. Ważne jest, aby w realizację tego zadanie włączyły się również organizacje pozarządowe. Konieczne jest stwarzanie w powiecie korzystnych warunków dla organizacji społecznych, które dobro rodziny stawiają sobie za swój cel.

Działanie 6. Upowszechnianie informacji o instytucjach i formach pomocy wspierających rodzinę.

W Powiecie Wołomińskim działa wiele instytucji publicznych prowadzonych przez samorząd powiatowy i samorządy gminne, organizacje pozarządowe i instytucje kościelne, które realizują działania wspierające w różny sposób rodzinę. W ramach zadania zostanie opracowany informator, w którym znajdą się informacje o instytucjach oraz prowadzonych przez nie formach działania.

Działanie 7. Przeprowadzenie programu edukacyjnego dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych pokazującego wartość rodziny i dziecka.

Realizacja w szkołach programów „Wychowanie do życia w rodzinie” jest niewystarczająca dla przygotowania młodego pokolenia do życia w rodzinie. Realizacja zadania związana jest z poszerzeniem oferty edukacyjnej obejmującej takie zagadnienia, jak m. in. więź rodzinna, relacje rodzinne, konflikty i sposoby ich rozwiązywania, macierzyństwo, ojcostwo, rodzina a społeczeństwo.

CEL 2. Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju rodziny

Działanie 1. Powołanie Rady ds. Rodziny w celu inicjowania i koordynacji współpracy lokalnych podmiotów działających na rzecz rodzin.

Istnieje potrzeba koordynacji działań podejmowanych na rzecz rodziny przez różne instytucje publiczne i społeczne, realizujące na terenie powiatu działania prorodzinne o zasięgu lokalnym lub ponadgminnym. Zadaniem rady będzie wspieranie realizacji programu oraz jego monitorowanie.

Działanie 2. Wspieranie prorodzinnych inicjatyw samorządów gminnych.

Istnieje wiele obszarów w zakresie zadań własnych samorządów gminnych związanych z funkcjonowaniem rodzin. W ramach zadania planuje się inspirowanie samorządów do podejmowania działań prorodzinnych, działań wspierających rozwój rodziny i poszczególnych jej członków oraz dofinansowanie tych działań.

Działanie 3. Wprowadzenie Powiatowej Karty Rodziny.

W ramach zadania planowane jest wprowadzenie programu Powiatowej Karty Rodziny, której podstawowymi celami będą zwiększenie szans rozwojowych oraz poprawa warunków życia rodzin, w szczególności rodzin wielodzietnych. Cele programu będą realizowane poprzez wprowadzenie różnorodnych uprawnień oraz systemu ulg dla rodzin. Do programu przystępować będą mogły zarówno gminy, przedsiębiorcy jak i organizacje społeczne z terenu powiatu.

Działanie 4. Uwzględnienie sytuacji rodzin w zadaniach realizowanych przez instytucje powiatowe.

Część zadań wykonywanych przez instytucje powiatowe, takie jak np. Starostwo Powiatowe, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Szpital Powiatowy, placówki oświatowe, jest związana, w szerokim zakresie, z działaniami na rzecz rodzin. Każda z tych instytucji oddzielnie przygotowuje sprawozdania z realizacji swoich zadań. Proponuje się, aby w ramach zadania przygotować dokument, w którym ujęte zostałyby działania tych instytucji o charakterze prorodzinnym i służące poprawie jakości życia w wymiarze społecznym, intelektualnym i ekonomicznym oraz opracowane zostałyby zasady dotyczące uwzględniania sytuacji rodzin, w szczególności rodzin wielodzietnych w działaniach ww. instytucji.

Działanie 5. Organizowanie konkursu na najciekawsze inicjatywy lokalne dotyczące szeroko pojętych spraw związanych z rodziną.

W powiecie organizowane są inicjatywy związane z działaniem na rzecz rodziny. W ramach zadania przewiduje się organizowanie konkursu, którego celem byłoby promowanie tego typu przedsięwzięć. Adresatami konkursu mogą być samorządy, jak i organizacje społeczne.

Działanie 6. Promowanie prorodzinnych działań przedsiębiorców poprzez przeprowadzenie konkursu „Firma przyjazna rodzinie”.

Jednym z ważnych elementów umożliwiających rodzinie prawidłowe funkcjonowanie są ułatwienia dla pracujących rodziców w ich miejscach pracy. Pracodawcy mogą stosować różne formy wspierania rodzin o charakterze ponadstandardowym, jakimi są np. paczki czy talony świąteczne. Konkurs będzie miał za zadanie promować firmy przyjazne rodzinie oraz innowacyjne formy wspierania rodzin.

Działanie 7. Wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego z rodziną.

W ramach zadania przewiduje się udzielanie wsparcia, w tym finansowego, np. w ramach systemu patronatów Starosty, dla organizatorów czasu wolnego dla rodzin.

VII. Koordynacja, finansowanie, monitoring i ewaluacja

Nadzór nad wdrażaniem Programu i koordynacja jego realizacji należy do Koordynatora wdrażania. Koordynatorem wdrażania programu jest Zarząd Powiatu. Zadania Koordynatora Wdrażania obejmują w szczególności:

- analizę działań wynikających z Programu, odpowiednie rozplanowanie ich w czasie oraz rozdysponowanie zadań pomiędzy ich realizatorów;
- zarządzanie działaniami zaplanowanymi w Programie;
- zabieganie o zabezpieczenie niezbędnych środków w budżecie Powiatu;
- nawiązywanie kontaktów i współpraca z partnerami w zakresie realizacji zadań wykraczających poza kompetencje samorządu powiatu;
- bieżące konsultowanie z władzami samorządów lokalnych działań wynikających z Programu;
- przekazywanie i rozpowszechnianie wiedzy na temat programu wszystkim zainteresowanym;
- prowadzenie bieżącego monitoringu stanu wdrażania Programu;
- odpowiedzialność za pozyskanie środków zewnętrznych, w tym z funduszy UE;
- kontakty z mediami oraz PR związany z realizacją Programu.

W celu uspołecznienia procesu koordynacji wdrażania Programu zostanie powołana Rada ds. Rodziny. Kryterium wyboru członków Rady powinna być unikalna wiedza i doświadczenie praktyczne oraz dydaktyczne w zakresie polityki prorodzinnej. Rada ma mieć charakter konsultacyjno-doradczy a jej zadania obejmować powinny:

- a) określanie priorytetów podejmowanych działań;
- b) wspieranie Koordynatora wdrażania w realizacji jego działań.

Warunkiem wdrażania Programu jest zapewnienie w corocznym budżecie określonych środków finansowych na realizację przyjętych zadań. Ponadto ważnym elementem gwarantującym właściwą realizację Polityki Prorodzinnej będzie pozyskiwanie dodatkowych środków zewnętrznych na określone powyżej zadania.

Monitorowanie Programu służy zapewnieniu jego sprawnego zarządzania i wdrażania. Bieżący monitoring pozwoli zdiagnozować problemy pojawiające się w toku realizacji Programu oraz podejmować działania eliminujące występujące przeszkody i bariery.

Program i ocena jego realizacji będzie podlegał ewaluacji na przestrzeni kolejnych lat. Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb.

VIII. Uwagi końcowe

Biorąc pod uwagę niewystarczające zaangażowanie instytucji państwowych w podejmowanie działań na rzecz rodziny, Powiat Wołomiński podjął decyzje o opracowaniu i wdrożeniu Programu. Osiągnięcie założonych w Programie celów wymaga zaangażowania Powiatu Wołomińskiego, samorządów gminnych wchodzących w skład powiatu oraz organizacji społecznych, instytucji kościelnych i gospodarczych.